

14 Μαρτίου 2023

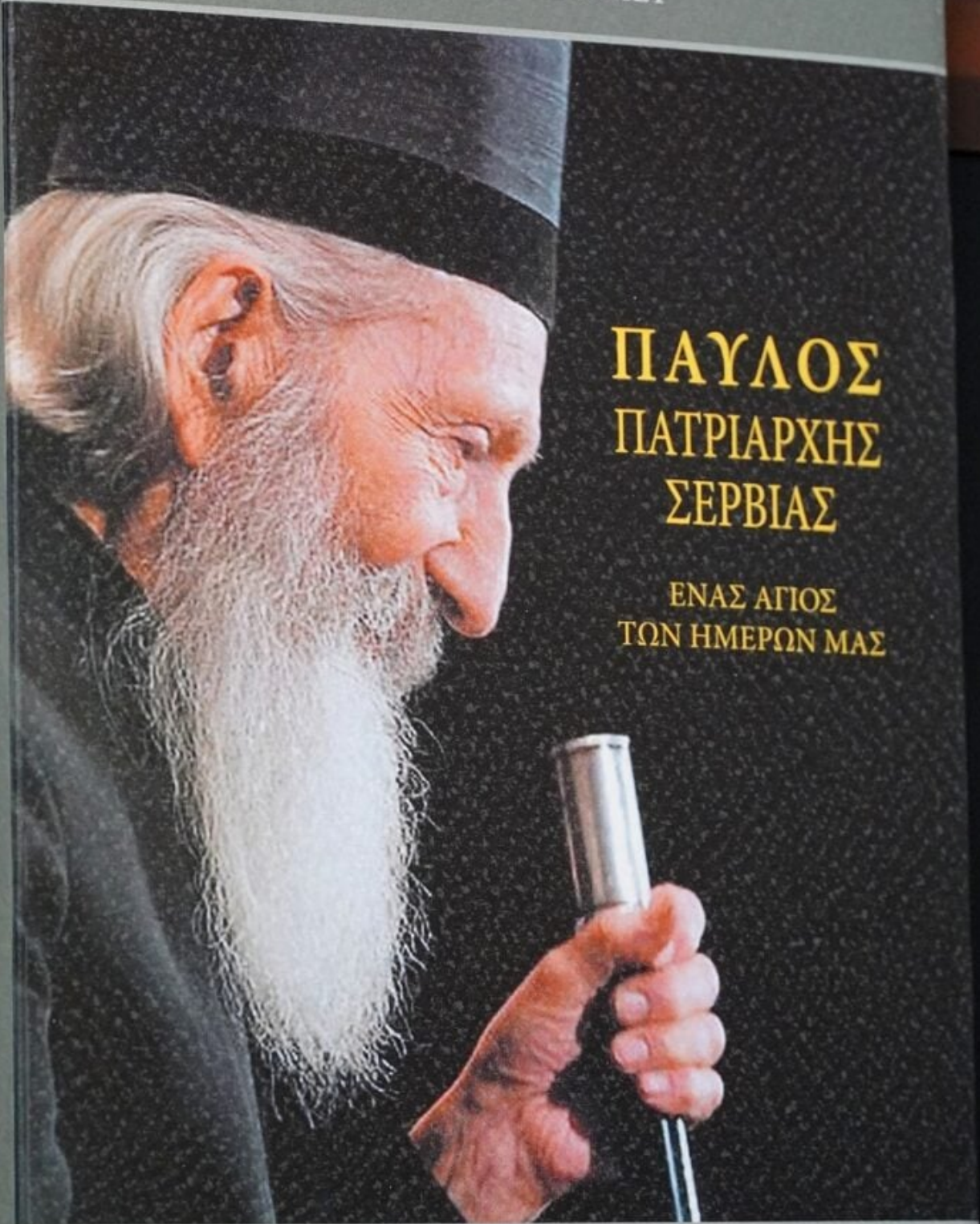
Γερόντισσα Μακαρία Obradović: Για τον Πατριάρχη Σερβίας Παύλο

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Jean-Claude LARCHET

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Jean-Claude LARCHET

ΠΑΥΛΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΣΕΡΒΙΑΣ

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ
ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΡΜΥΛΙΑ

Εάν το έργο ενός ανθρώπου κρίνεται από τις επόμενες γενεές, τότε ο Πατριάρχης Πάυλος αποδεικνύεται μοναδική και ανεπανάληπτη προσωπικότητα, που σημάδεψε την εποχή του με πράξεις αγάπης, ασκητικούς άθλους και κηρυκτικό έργο.

Γι' αυτόν έχουν ειπωθεί και έχουν γραφτεί πολλά, με μεγάλη σημασία. Σήμερα, όταν κάποιος αναφέρει το όνομά του, οι άνθρωποι κάνουν τον σταυρό τους, επειδή πιστεύουν ότι εκείνος, ήδη εν ζωή, συγκαταλέχθηκε στη σύναξη των αγίων ομολογητών. Είναι αναμφίβολο ότι η Ορθόδοξος Εκκλησία της Σερβίας σύντομα θα τον κατατάξει στους αγίους.

Όταν ζούσε ακόμη, τα μικρά παιδιά τον αισθάνονταν ως εξαιρετικό άνθρωπο. Έτσι, όταν μια νηπιαγωγός, σε ένα από τα πολλά νηπιαγωγεία του Βελιγραδίου, ρώτησε τους πιτσιρικούς πώς λέγεται ο Πατριάρχης της Σερβίας, ένα αγοράκι γύρω στα έξι απάντησε: «Ο μπάρμπας “να είμαστε άνθρωποι”».

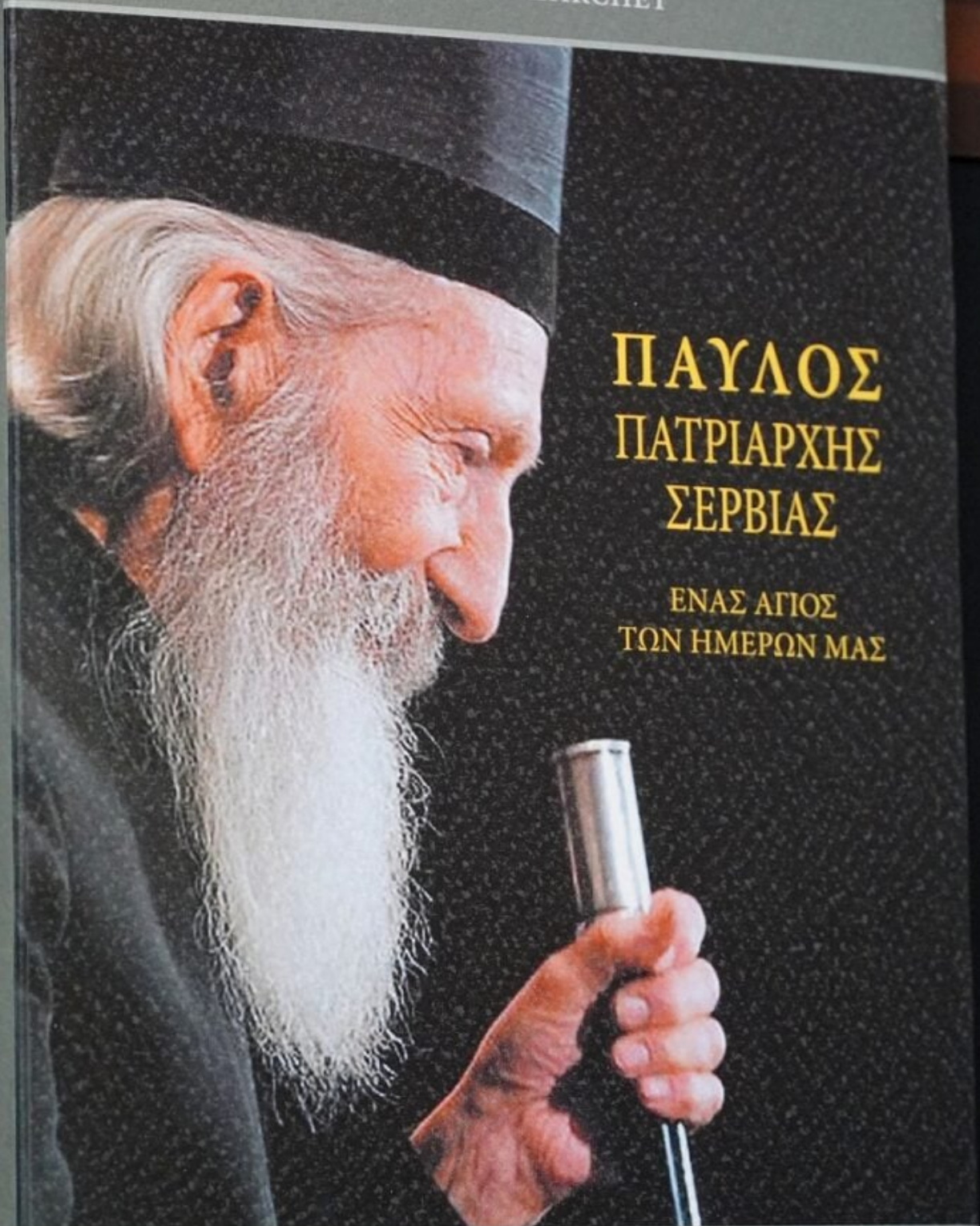
Το «να είμαστε άνθρωποι» ήταν το συχνότερο μήνυμα του Πατριάρχου μας, με το οποίο ήθελε να τονίσει ότι πάντα πρέπει να είμαστε ευαγγελιστές της απέραντης θεϊκής αγάπης και να μην κάνουμε ποτέ σε κανέναν εκείνα που δεν θέλουμε να μας κάνουν οι άλλοι...

Όταν ακόμη υπηρετούσε ως Επίσκοπος Ράσκας-Πριζρένης, εγώ βρισκόμουν στο Πατριαρχείο Ιπεκίου ως αγιογράφος του παρεκκλησίου που είναι αφιερωμένο στη σύναξη των Σέρβων αγίων και προοριζόταν για τις μοναχές κατά τη χειμερινή περίοδο. Τότε με παρακάλεσε να αγιογραφήσω στον καθεδρικό ναό του Αγίου Γεωργίου στην Πριζρένη τα Θεοφάνεια, δηλαδή τη Βάπτισμα του Χριστού στον Ιορδάνη, σε ολόκληρη την επιφάνεια του εκεί Βαπτιστηρίου. Με πολλή δυσκολία έφτασα στην Πριζρένη από το πολύ χιόνι και τον βαρύ χειμώνα.

Jean-Claude LARCHET

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Jean-Claude LARCHET

ΠΑΥΛΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΣΕΡΒΙΑΣ

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ
ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΡΜΥΛΙΑ

Ὡς καλοσώρισμα ο Δεσπότης ἀνάψε μια μικρή σόμπα. Γρήγορα συνεννοηθήκαμε. Ο Δεσπότης ήταν ιδιαίτερα προσιτός ἄνθρωπος που ἤξερε τι θέλει. Τις επόμενες

τρεις μέρες, που δούλεψα από το πρωί ως αργά το βράδυ, εκείνος περνούσε μαζί μου κάθε απόγευμα, είτε επειδή του άρεσε να παρακολουθεί την εργασία μου είτε για οικονομία στα καυσόξυλα, διότι στο δεσποτικό του μέγαρο υπήρχε θέρμανση μόνο στα γραφεία της επισκοπής αποκλειστικά όταν βρισκόταν εκεί ο πρωτοπρεσβύτερος.

Εκείνες οι τρεις μέρες μού μείνανε αξέχαστες. Αγιογραφούσα τον Ιορδάνη, ενώ βρισκόμουν στον ουρανό. Όταν δεν σιωπούσε, συζητούσαμε περί επιμονής στην προσευχή, περί σχέσεως με τον Θεόν και τους ανθρώπους, περί αγίων εικόνων, περί αμαρτίας... Με τα δικά μου τα λόγια αποδίδω τι είπε περί αμαρτίας: Το πιο φοβερό αμάρτημα είναι να πας να κοινωνήσεις αμέριμνα, χωρίς νηστεία, μετάνοια, εξομολόγηση, προσευχή και ελεημοσύνη. Η ελεημοσύνη είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη μετάνοια. Εάν δεν έχεις τίποτα απολύτως να δώσεις σε έναν άπορο, προσευχήσου, κάνε μετάνοιες ή πρόσφερε κάποια άλλη άσκηση.

Μια φορά με είχε καλέσει να φάμε μαζί «εκείνα που έδωσε ο Θεός, διότι πρέπει να φας κάτι ζεστό» και όχι μόνο την ξηρά τροφή που είχα μαζί μου.

Το μενού περιλάμβανε αραιά νερόβραστη σούπα με μικρά κομματάκια καρότο, ξερά φύλλα τσουκνίδας και ξερά μανιτάρια, μαζί με μία φέτα μαύρο ψωμί και έξι ελιές για τον καθένα. Εκείνος μαγείρευε πάντοτε μόνος του, ακόμα και όταν είχε φιλοξενούμενους. Τα φύλλα τσουκνίδας και τα μανιτάρια τα μάζευε και τα αποξηραινε μόνος του.

Τρώγαμε σε μια τελεία ησυχία, την οποία διέκοψε ένας μαθητής της ιερατικής σχολής που μετέφερε την παράκληση του Πρύτανη να πάει ο Δεσπότης αμέσως εκεί. Σηκώθηκε από το τραπέζι και μου έδωσε ευλογία να τελειώσω το φαγητό μου και να τον περιμένω, επειδή είχαμε ξεκινήσει μαζί την προσευχή και γι' αυτό έπρεπε μαζί και να την ολοκληρώσουμε. Όσο τον περίμενα, μου είπε ότι μπορούσα να κάνω μια βόλτα στο δεσποτικό μέγαρο, που το είχε πρόσφατα ανακαινίσει.

Μετά χαράς τον υπάκουσα. Με ενδιέφερε να δω το εσωτερικό αυτού του μικρού κτηρίου όπου ζούσε μόνος ένας Σέρβος Επίσκοπος.

Στο κτήριο υπήρχαν μόνο οι αναγκαίοι χώροι με πολύ απλά έπιπλα, χωρίς πανάκριβες ζωγραφιές, χωρίς κανένα χαλί στο δάπεδο. Βρήκα και το μοναχικό του κελλί. Ήταν το μικρότερο δωμάτιο του κτηρίου. Δεν τόλμησα να μπω σε αυτό, αλλά το θαύμασα κοιτάζοντας το εσωτερικό του από την πόρτα: είχε ένα σιδερένιο στρατιωτικό κρεβάτι με ψάθινο στρώμα και μία κουβέρτα φτιαγμένη από ξερά φύλλα και άχυρα καλαμποκιού. Δεν είχε μαξιλάρι. Δίπλα στο κρεβάτι βρισκόταν ένα κομοδίνο και πάνω σε αυτό τα απαραίτητα για τον μοναχικό κανόνα

ιερά βιβλία. Τι ήταν στα συρτάρια του κομοδίνου δεν κοίταξα, επειδή αυτό θα σήμαινε βίαιη εισβολή στα προσωπικά του. Εκεί ήταν και μια κρεμάστρα. Εκείνο που θαύμασα ιδιαίτερα ήταν τέσσερα βαθουλώματα στο ξύλινο δάπεδο δίπλα στο κρεβάτι του. Αμέσως κατάλαβα ότι ο Δεσπότης έκανε μετάνοιες πάντα στο ίδιο μέρος του κελλιού του. Δύο καμπύλες για τα χέρια, δύο για τα πόδια. Πόσες μετάνοιες έκανε, μόνο ο Θεός το ξέρει.

Το απόγευμα της επόμενης μέρας ο Δεσπότης ήρθε με έναν μπόγο στο χέρι, κοίταξε τι έκανα, έβαλε μερικά καυσόξυλα στη σόμπα, μου είπε λίγα λόγια για το γεγονός το οποίο αγιογραφούσα και ύστερα κάθισε, άνοιξε τον μπόγο του και άρχισε να μπαλώνει ένα ζωστικό, που το είχε φορέσει για πρώτη φορά το 1945, την ημέρα της μοναχικής του κουράς. Δηλαδή το φόραγε σχεδόν σαράντα χρόνια. Το ζωστικό ήταν όλο μπαλώματα, τα οποία έραψε με τόση δεξιοτεχνία, που ελάχιστα φαινόταν. Έπειτα έβγαλε από το μπόγο δύο ζευγάρια υποδημάτων. Το ένα ζευγάρι είχε γερές μύτες αλλά φθαρμένες σόλες, το άλλο είχε ακόμα γερές σόλες. Τα ξήλωσε και έφτιαξε για τον εαυτό του ένα άλλο ζευγάρι υποδημάτων και ισχυριζόταν ότι θα διαρκέσουν περισσότερο από καινούργια παπούτσια.

Ο Δεσπότης δεν ήταν τσιγκούνης. Απλώς ήταν σεμνός και έκανε οικονομία με στόχο να βοηθήσει άλλους φτωχότερους του. Με τον τρόπο αυτό πλήρωνε τα δίδακτρα μερικών φτωχών μαθητών της ιερατικής σχολής ζητώντας απ' αυτούς να είναι καλοί μαθητές. Επίσης, γνωρίζουμε ότι πάντρεψε τρεις κόρες ιερέων οι οποίοι είχαν προ πολλού κοιμηθεί. Τους ετοίμασε αξιοπρεπή προίκα για να παντρευτούν. Ο Θεός ξέρει αν επρόκειτο μόνο για τρεις κοπέλες.

Το επόμενο πρωί ήταν ηλιόλουστο και ξάστερο. Βγήκα λίγο έξω να αναπνεύσω καθαρό αέρα, αλλά πάγωσα από φόβο όταν είδα τον Δεσπότη πάνω στη χιονοσκεπέαστη, γλιστερή και απότομη σκεπή του ναού, να περπατά άνετα, σαν περιστέρι, και κάτι να χτυπά.

«Ευλογείτε και καλή δουλειά, Δέσποτα!»

Από τη σκεπή του ναού με σταύρωσε και είπε: «Η σκεπή χάλασε και μπαίνει η βροχή. Οι παπάδες φοβούνται να ανέβουν πάνω. Έχουν δίκιο, επειδή έχουν παιδιά, ενώ εγώ είμαι ελεύθερος».

Ο Δεσπότης ήταν καλός δάσκαλος και το καλύτερο παράδειγμα σε όσους ήθελαν να είναι καλοί χριστιανοί. Θυμάμαι πολύ καλά ένα εξ αμελείας αμάρτημά μου. Ήταν νηστεία της Παναγίας. Πλησίαζε η γιορτή Μεταμόρφωσης. Όμως εγώ, χωρίς να το σκεφτώ, έφαγα μία ρόγα σταφιλίου. Προετοιμαζόμουν για τη Θεία Κοινωνία

την ημέρα της γιορτής. Εκείνη τη μέρα στο χωριό Budisavci, που είναι μετόχιο του Πατριαρχείου Ιπεκίου, ο Δεσπότης τελούσε, όπως έκανε συχνά, τη Θεία Λειτουργία ως απλός ιερέας, φορώντας τα ιερατικά του άμφια, προσθέτοντας μόνο το ωμοφόριο, το διακριτικό του επισκοπικού αξιώματος. Αυτό έκανε και στα χωριά της επισκοπής του που δεν είχαν ιερέα. Τον πλησίασα και του είπα το πρόβλημά μου, επειδή ήθελα να κοινωνήσω και λόγω του πλημμελήματός μου δεν μπορούσα να το κάνω χωρίς ευλογία. Μου έδωσε την ευχή του και μου είπε ότι θα μου διηγηθεί μετά, στο τραπέζι, ένα περιστατικό από τη ζωή του.

Μια φορά λειτουργούσα σε πανήγυρη σε μια κωμόπολη και μετά τη Θεία Λειτουργία ο ιερέας με κάλεσε να φάμε μαζί το πρωινό. Στο τραπέζι είχε διάφορα φαγητά κι εγώ πήρα ένα κομματάκι τυρί χωρίς να σκεφτώ ότι είναι Παρασκευή. Δεν πρόλαβα καλά καλά να το βάλω στο στόμα και η πρεσβυτέρα με έκπληξη σχόλιασε: Δεν ήξερα ότι ο Δεσπότης τρώει τυρί την Παρασκευή. Της απάντησα ότι δεν περίμενα να βρω τυρί στο σπίτι του ιερέα τέτοια μέρα στο τραπέζι. Μετά αποφάσισα να μη φάω τυρί την επόμενη μέρα και συνέχισα τη ζωή μου.

Έτσι και εσείς, σήμερα να φάτε σταφύλια για ευλογία και αύριο όχι, και μετά συνεχίστε τη ζωή σας σαν να μην έχει συμβεί τίποτα.

Όταν εξελέγη Πατριάρχης, ο πατήρ Παύλος συνέχισε τη συνηθισμένη του ζωή: αμέσως ζήτησε να μεταφερθεί το σιδερένιο του κρεβάτι στο Βελιγράδι, η ραπτομηχανή (η παλιά ραπτομηχανή Σίνγκερ) και τα εργαλεία του για την επισκευή των ρούχων και των υποδημάτων του. Στο Πατριαρχείο δημιουργήθηκε μεγάλο πρόβλημα, πώς θα προμηθεύονταν καλύμματα για τον Πατριάρχη (κουβέρτα από άχυρο και ξερά φύλλα). Συνέχισε να εξυπηρετείται μόνος του: έπλενε μόνος του τα ρούχα του, σιδέρωνε, καθάριζε το διαμέρισμά του και, βέβαια, μαγείρευε το ίδιο φαγητό όπως και στην Πριζρένη. Όλα έμειναν ίδια στη ζωή του με μόνη διαφορά ότι τον χειμώνα δεν ζούσε σε κρύο σπίτι, διότι τα δωμάτιά του είχαν θέρμανση, όπως και τα υπόλοιπα στο Πατριαρχείο.

Λίγο πριν από την εκδημία του μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο από εξάντληση λόγω ηλικίας. Ειδωθήκαμε έναν μήνα πριν από την κοίμησή του. Του έφερα ένα τεμάχιο των αγίων λειψάνων του Αγίου Λαζάρου του τετραημέρου, προστάτη της οικογένειάς του. Έκανε τον σταυρό του και με ευλάβεια το ασπάστηκε. Ήταν ταπεινός και ήρεμος. Τίποτα δεν ζήτησε και δεν παραπονιόταν καθόλου. Με ανυπομονησία περίμενε την ημέρα της κοιμήσεώς του. Έλεγε ότι αυτή θα είναι η χαρά του ουρανού γάμου.

Σιγά σιγά έσβηνε.

Ο ουράνιος γάμος του έγινε στις 15 Νοεμβρίου 2009, αφού μετέλαβε των Αχράντων Δώρων. Αν θα ζητούσε κάποιος να πούμε εν συντομία ποιος ήταν ο Πατριάρχης Πάυλος, θα αρκούσε να πούμε: «η ενσάρκωση του Ευαγγελίου».

Ολόκληρη η Σερβία ξεσηκώθηκε. Όλοι ήθελαν να αποχαιρετήσουν τον Πατριάρχη τους σαν δικό τους πατέρα. Περιμέναμε σε μεγάλες ουρές. Σε μια ουρά, περίπου δύο χιλιόμετρων, βρίσκονταν μαθητές Λυκείου, που είχαν έρθει κατευθείαν από τα θρανία τους. Το καταλάβαμε από τις τσάντες με βιβλία που κρατούσαν. Μόνοι τους σχημάτισαν ουρά με έξι σειρές. Δεν ακουγόταν ούτε ψίθυρος. Επρόκειτο ωστόσο για μια βροντερή σιωπή. Ρώτησα έναν απ' αυτούς αν λυπάται που έφυγε ο Πατριάρχης. Με συγκίνηση μου απάντησε σιγά: «Πολύ, μαζί του φεύγει ένας άνθρωπος που μας μάθαινε πάντοτε να είμαστε άνθρωποι».

Έγραφα αυτό που έγραφα με πολλή αγάπη, χαρά και σεβασμό.

Όποιος μπορεί καλύτερα, ας το κάνει ελεύθερα!

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ – ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ

Συγγραφέας : Jean-Claude Larchet

Έκδοση : Ι.Κοινόβιο Ευαγγελισμού, ΟΡΜΥΛΙΑ 2022.

Το κείμενο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΥΛΟΣ της Γερόντισσας Μακαρίας, Ηγουμένης της Ιεράς Μονής Σοκόλιτσα Κοσόβου, αποτελεί για το ελληνικό αναγνωστικό κοινό μία πρώτη γνωριμία με τον περίφημο Πατριάρχη, ο βίος και η πολιτεία του οποίου εκτυλίσσεται αναλυτικά στο νέο βιβλίο : ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ – ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ, έκδοση ΟΡΜΥΛΙΑ, που κυκλοφόρησε πρόσφατα.

Η Γερόντισσα Μακαρία Obradovic, αποτελεί μια εξαιρετη προσωπικότητα των ημερών μας για την Εκκλησία της Σερβίας. Μετά από σπουδές στην τότε αθεϊστική Γιουγκοσλαβία και διακρίσεις στον χώρο της επιστήμης (Δρ. Χημείας), ήλθε στην Ελλάδα, κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1980, όπου σπούδασε Θεολογία στο Α.Π.Θ. και έλαβε το δεύτερο διδακτορικό της δίπλωμα. Το έτος 1978 έλαβε την μοναχική κουρά από τον Αρχιμανδρίτη Αιμιλιανό στο Ιερό Κοινόβιο Ευαγγελισμού Ορμυλίας. Εν συνεχεία επέστρεψε στην πατρίδα της, όπου με πνεύμα αυτοθυσίας αναστήλωσε την ερειπωμένη Ιερά Μονή της Παναγίας Σοκόλιτσα (κτίσμα 14-15 αιώνα), την οποία ανέδειξε κέντρο βυζαντινής εικονογραφίας και

στην οποία και κοιμήθη την 17.8.2022.

Η Γερόντισσα Μακαρία γνώρισε προσωπικά τον Πατριάρχη Παύλο και με την ζωντάνια που την χαρακτήριζε αφηγείται ενδιαφέροντα περιστατικά από τις συναντήσεις μαζί του, φέρνοντάς κοντά μας την αγία μορφή του.

Το κείμενο αυτό, αν και δεν περιελήφθη στην έκδοση, αποτελεί την καλύτερη εισαγωγή για την ανάγνωση του βιβλίου.

Πηγή: pemptousia.gr